

VOORLEESEXPRESS AMSTERDAM

EXPERTMEETING 2 APRIL 2015 | MEERTALIGHEID

Twee keer per jaar organiseert VoorleesExpress Amsterdam (VE Amsterdam) een Expertmeeting voor alle actieve vrijwilligers. De Expertmeeting biedt vrijwilligers enerzijds verdieping op een bepaald thema en anderzijds inspiratie voor de eigen voorleessessies en gezinsbezoeken. Op donderdag 2 april stond het thema ‘meertaligheid’

centraal. Bij veel VoorleesExpress gezinnen spreekt één van de ouders een andere taal dan het Nederlands en groeien de kinderen op in een meertalige omgeving. In sommige gezinnen spreken zelfs beide ouders een andere taal dan het Nederlands. Hoe ga je hier als vrijwilliger mee om? Wat kun je ouders het beste adviseren als ze vragen hebben over een meertalige opvoeding? VE Amsterdam nodigde prof. dr. Folkert Kuiken en Niki Moeken van de Universiteit van Amsterdam en het Amsterdamse taalplatform Taaltips uit om hier meer over te vertellen.

Prof. Folkert Kuiken en Niki Moeken zijn verbonden aan de afdeling Nederlandse Taalkunde van de Universiteit van Amsterdam. Tijdens de Expertmeeting spraken zij over meertaligheid in de stad. “Meertaligheid in Amsterdam is de norm”, zegt Folkert Kuiken. Het is een multiculturele stad met 180 verschillende nationaliteiten en er worden veel verschillende talen gesproken. Wat verstaan we nu precies onder meertaligheid? **“Mensen die goed kunnen communiceren in hun beide talen, zonder dat ze deze tot precies hetzelfde niveau beheersen, beschouwen we als tweetalig”**(Van der Linden & Kuiken, 2012). Folkert Kuiken vervolgt met de vele voordelen van meertaligheid: Het geeft toegang tot meerdere talen en culturen. Wie een tweede taal kent, leert makkelijker een derde taal. Uit onderzoek blijkt dat wanneer je meerdere talen spreekt, je sneller niet-relevante informatie kunt onderdrukken. Dit helpt je bij het oplossen van problemen en vraagstukken. Tegelijkertijd brengt meertaligheid ook uitdagingen met zich mee. Als beide talen op een laag niveau worden beheerst zijn er te weinig ontwikkelingskansen voor de tweede taal en ontbreekt de basis voor een succesvolle beheersing van de tweede taal. Meertalige kinderen met een taalstoornis hebben het nog eens extra moeilijk.

Welke lessen kun je als voorlezer dan meenemen naar jouw VoorleesExpress gezin? Laat het kind zien dat het leuk is om meerdere talen te spreken, **benader meertaligheid positief!** Moedig de ouders aan om voor een **rijk taalaanbod** te zorgen. Veel praten, voorlezen, liedjes zingen, versjes opzeggen en kijken naar educatieve televisieprogramma’s dragen hieraan bij. Geef de ouders mee dat ze zich niet al te snel zorgen hoeven te maken. Wil een kind één van de talen (tijdelijk) niet spreken? Geef dan niet te snel toe en zet door.

Na de presentatie van Folkert Kuiken en Niki Moeken kwamen de Tips van het Amsterdamse platform Taaltips aan bod. In verband met de afwezigheid van de medewerker van Taaltips is deze presentatie verzorgd door Dimitra Schoonus, van VE Amsterdam. Taaltips is door de gemeente Amsterdam opgericht. Op de [website](#) van Taaltips vind je allerlei leuke en leerzame tips. Je vindt er bijvoorbeeld

spelletjes, knutselideeën en tv-programma's die de taalontwikkeling stimuleren. Ook worden er links gegeven van websites met meer informatie over taal.

Taaltips organiseert koffiemomenten op o.a. basisscholen in Amsterdam. Tijdens deze bijeenkomsten gaan ouders met elkaar in gesprek over voorlezen, boeken en taalontwikkeling. Ouders krijgen praktische handvatten over hoe zij zelf thuis een taalrijke omgeving kunnen bieden. Geplande koffiemomenten staan op onze [website](#). Je kunt jouw voorleesgezin helpen herinneren aan de koffieochtend of, als je wilt, met je gezin meegaan. In dat geval kun je je op onze site aanmelden.

Tijdens een Taaltips koffieochtend zijn er tal van ouders aanwezig voor wie Nederlands niet hun moedertaal is. Hoe zorg je dan dat je elkaar goed

begrijpt? **Wat is belangrijk in de communicatie met anderstalige ouders?** Taaltips adviseert:

1. Een heldere en laagdrempelige informatieoverdracht. Dit houdt in; zo weinig mogelijk bijkomstige zaken erbij halen, consequent zijn in je woordkeus woordkeuze en de omschrijving simpel houden.
2. Het stimuleren van interactie. Stel open vragen zodat ouders uitgebreider antwoord kunnen geven, controleer of ouders je begrepen hebben door hun antwoorden te verduidelijken en waar mogelijk uit te leggen.
3. Het creëren van een vertrouwde en veilige omgeving. Geef positieve feedback en complimenten.

Tijdens het tweede deel van de avond gingen de vrijwilligers met elkaar in gesprek door middel van gespreksstarters over 'ouderbetrokkenheid' en 'meertaligheid'. Zo werden er ervaringen uitgewisseld en gaven de vrijwilligers elkaar tips. **VE Amsterdam bedankt alle aanwezige vrijwilligers, de sprekers en de medewerkers van de OBA Indische Buurt voor hun aanwezigheid en inzet!**

Bijlage. Samenvatting tips, raad en adviezen

Tijdens de Expertmeeting zijn voorlezers met coördinatoren, Folkert Kuiken, Niki Moeken en met elkaar in gesprek gegaan over meertaligheid, de rol van ouders en hun ideeën over de invulling van de rol van voorlezers. De uitkomsten van deze gespreken zijn in deze bijlage samengevat.

- 1. Wat doe je als kinderen taalfouten maken, zoals *hij heb gezwemd of ik heeft schoenes*?**
Herhaal het woord juist, op een leuke manier, zonder er verder aandacht aan te besteden.
- 2. Welk advies geef je ouders als je gevraagd wordt in welke taal ze het beste met hun kind kunnen communiceren?**
Ouders kunnen het beste in de taal waar zij het meest vaardig in zijn, communiceren met hun kinderen. Wanneer zij zelf van Turkse afkomst zijn en ze Nederlands erg moeilijk vinden, dan kunnen zij beter in het Turks communiceren met hun kinderen. Zo voorkom je dat ouders hun kinderen de Nederlandse taal verkeerd aanleren.
- 3. Wat raad je ouders aan die zelf niet (goed) kunnen lezen?**
Ouders die zelf niet goed kunnen lezen kunnen op een andere manier bezig zijn met taal. Door bijvoorbeeld te zingen met hun kinderen of door actief bezig te zijn met taal door vragen te stellen over dingen die ze dagelijks zien. Alles wat taal kan stimuleren is goed.
- 4. Hoe communiceer je met ouders die jou niet goed verstaan?**
Door rustig te blijven en te blijven herhalen. Vraag wat ze hebben begrepen en of ze dit willen herhalen. Gebruik ook de tips van Taaltips uit het sfeerverslag.
- 5. Wat doe je als de kinderen in het gezin niet van voorlezen houden?**
Ga niet voor een autoritaire houding, maar probeer de kinderen te overtuigen met jouw enthousiasme. Ga samen met ouders en kinderen op zoek naar wat de kinderen wél leuk vinden en zoek boeken die daar op aansluiten. Wissel boeken en spelletjes gerust (vaak) af.
- 6. Hoe zorg je ervoor dat een ouder die minder gemotiveerd lijkt een meer actieve rol oppakt?**
Betrek de ouders vanaf het eerste gezinsbezoek bij het voorleesuurkje, zo raken de ouders vanaf het eerste moment bewust van hun verantwoordelijkheden binnen het project. Bouw hun rol steeds verder uit; misschien begint het met een kort gesprek en meekijken en kun je het uitbouwen tot een actievere rol? Wees duidelijk over afspraken, geef complimenten waar je kunt en vraag ouders naar hun verwachtingen. Wat willen de ouders graag leren?
- 7. Wanneer vind jij als vrijwilliger dat het voorleestraject geslaagd is?**
Idealiter nemen ouders het voorlezen over, maar ook op heel veel andere manieren kan het project zeer geslaagd zijn. De aanwezige vrijwilligers noemen bijvoorbeeld merkbaar enthousiasme bij kinderen en ouders, de motivatie bij kinderen, zichtbare vooruitgang op één of meerdere doelen en niet in de laatste plaats: Wanneer jij je als voorlezer goed voelt over wat je hebt gedaan.